

POSTANOWIENIE

16 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 16 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Z. K., M. M. i M1. M1.
o odłączenie części nieruchomości, założenie nowych ksiąg wieczystych
dla odłączonych działek i wpis prawa własności oraz o wpis prawa własności,
na skutek skargi kasacyjnej M. M. i M1. M1.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 30 kwietnia 2024 r., XV Ca 2223/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z 30 kwietnia 2024 r. wnioskodawcy M. M. i M1. M1. wnieśli o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazując na jej oczywistą zasadność.

Podnieśli, że Sąd drugiej instancji powielił stanowisko Sądu Rejonowego i błędnie przyjął, że zachodzi przeszkoda do dokonania wpisu prawa własności nieruchomości wnioskodawców w bliżej określonej księdze wieczystej. Wyjaśnili, że według Sądu Okręgowego ujawnione w księdze wieczystej prawo własności nieruchomości przysługujące Z. K., weszło w skład majątku wspólnego Z. K. i jej męża S. K., ponieważ Z. K. nabyła gospodarstwo rolne w drodze umowy o

przekazaniu gospodarstwa rolnego, na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodziny, a zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2023 r., III CZP 106/22 (OSNC 2023, nr 12, poz. 114), gospodarstwo rolne przekazane w trybie powyższej ustawy następcy pozostającemu w ustawowej wspólności majątkowej należy do majątku wspólnego małżonków.

Zdaniem wnioskodawców stanowisko Sądu Okręgowego jest błędne, gdyż powołana uchwała SN odnosi się do brzmienia ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i ich rodzin nadanej ustawą z dnia 24 lutego 1990 r. o niektórych warunkach funkcjonowania ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, a w przedmiotowej sprawie czynność przekazania nieruchomości rolnej miała miejsce w dniu 3 czerwca 1988 r., a zatem pod rządami ustawy w wersji przed przywołaną nowelizacją.

Ponadto skarżący wskazali, że Sąd Okręgowy uznając, że mąż Z. K. również nabył przedmiotowe gospodarstwo rolne, nie dokonał analizy art. 48 ust. 3 ww. ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. pod kątem spełnienia zawartych w tym przepisie wytycznych do nabycia nieruchomości rolnej przez małżonka następcy. Zdaniem wnioskodawców nie zostało zatem wykazane, iż mąż nabywcy gospodarstwa był podmiotem uprawnionym do przejęcia własności nieruchomości rolnej w dacie przekazania gospodarstwa rolnego Z. K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły

stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu,

lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Skarżący nie przedstawili przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Zauważyć należy, że zarzuty wnioskodawców nie mogły wykazać, że zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przywołanych przepisów skoro Sąd Okręgowy zastosował je zgodnie z wykładnią przyjętą w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Oceniając, sporządzoną w dniu 16 listopada 1988 r. na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, umowę przekazania gospodarstwa rolnego, Sąd Najwyższy – odwołując się do stanowiska wyrażonego w uchwale III CZP 106/22, przyjął, że gospodarstwo rolne przekazane na podstawie przywołanej ustawy następcy pozostającemu w ustroju ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków i nie ma znaczenia, czy w czynności nabycia gospodarstwa rolnego uczestniczył jeden z małżonków, czy oboje, jeżeli łączył ich ustrój wspólności ustawowej małżeńskiej (zob. wyrok SN z 4 marca 2025 r., II CSKP 328/22).

Trafnie zatem Sąd Okręgowy przyjął, że powołana uchwała SN z 21 czerwca 2023 r., III CZP 106/22, odnosi się także do przekazania gospodarstwa rolnego dokonanego na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i ich rodzin w brzmieniu przed wskazaną nowelizacją z dnia 24 lutego 1990 r.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]